

Praktično usposabljanje študentov Oddelka za prevajalstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Po prenovi študijskih programov visokošolskega študija v skladu s smernicami bolonjske reforme in priporočili mreže EMT (European Master's in Translation) postaja zaposljivost diplomantov eden najpomembnejših sestavnih delov študijskega programa bodočih prevajalcev. Mreža EMT v svojih smernicah veliko pozornosti namenja prav povezavi med izobraževalnimi ustanovami in prevajalskim trgom ter poudarja pomembnost tesnega sodelovanja med delodajalci in bodočimi iskalci dela. Vlogo fakultete izpostavlja kot ključno pri zagotavljanju praktičnega usposabljanja in kasnejše zaposljivosti študentov (Smernice EMT 2017). Vse od uvedbe prenovljenega študijskega programa so v okviru prvega letnika magistrskega programa Prevajanje/Tolmačenje na Oddelku za prevajalstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani predvideni trije tedni praktičnega usposabljanja v obliki študijske prevajalske prakse (več v Hirci 2016).

Osnovni namen praktičnega usposabljanja v obliki prevajalske prakse je obogatiti in nadgraditi kakovost univerzitetnega študija na Oddelku za prevajalstvo FF UL, omogočiti kasnejšo zaposljivost diplomantov, ponuditi študentom, da že med študijem spoznajo dobre prakse na področju prevajanja, ponuditi delo z najsodobnejšimi prevajalskimi tehnologijami znotraj delovnega okolja in povezati akademski svet s širšim družbenim okoljem tako v javni kot zasebni sferi, tj. gospodarskimi družbami ter predstavniki negospodarstva doma in v tujini, ter usposobiti diplomante za potrebe prevajalskega trga dela. Posebej dragoceno je spodbujanje praktikantovega profesionalnega in osebostnega razvoja ter vzpostavitev mreže poslovnih stikov, kar je nujno za kasnejšo uspešno vključitev na trg dela.

Predmet Prevajalska praksa je organiziran v letnem semestru prvega letnika magistrskega študijskega programa Prevajanje/Tolmačenje na Oddelku za prevajalstvo FF UL. Predmet sestoji iz rednih skupinskih srečanj, srečanja *Praktikant praktikantu*, kjer starejši študenti, ki so prakso že opravljali, predstavijo svoje izkušnje mlajšim kolegom, in individualnih konzultacij z oddelčno fakultetno koordinatorico/mentorico, ki vodi študijsko prakso.

Na skupinskih srečanjih praktikantom predstavimo namen in cilje prevajalske prakse, različne možnosti opravljanja prakse, ponudnike prevajalskih storitev, s katerimi Oddelek za prevajalstvo FF UL sodeluje pri organizaciji prevajalske prakse, ter celoten postopek praktičnega usposabljanja: od načrtovanja in izvajanja prevajalske prakse do njene evalvacije, tj. od prijave na prevajalsko prakso do zaključene ocene. Bodočim praktikantom poleg nabora delodajalcev in prijave na študijsko prakso predstavimo tudi obrazce in dokumente, ki jih morajo poznati in jih ustrezno izpolniti. Individualne konzultacije so namenjene predvsem usmerjanju praktikanta in osebni svetovanju pri izbiri ustreznega ponudnika prevajalskih storitev.

Oddelčna fakultetna koordinatorica/mentorica organizira tudi Karierni dan prevajalcev, kamor so poleg bodočih praktikantov povabljeni vsi ponudniki prevajalskih storitev, s katerimi ima Oddelek za prevajalstvo FF UL podpisan dogovor o sodelovanju. Karierni dan prevajalcev študentom ponuja možnost, da navežejo prve poslovne stike z morebitnim delodajalcem. To je dogodek, kjer se uspešno tkejo nove vezi med fakulteto, bodočimi prevajalci in potencialnimi delodajalci.

Sledi dejanska izvedba prevajalske prakse pri izbranem delodajalcu. Celotno praktično usposabljanje v obliki študijske prevajalske prakse traja 120 delovnih ur, kar je ovrednoteno s šestimi kreditnimi točkami (6 KT). Praktično usposabljanje v obliki prevajalske prakse se načeloma izvaja v delovnem okolju, ki se profesionalno ukvarja s prevajalskim delom in redno zaposluje prevajalce. Praktično usposabljanje je zato odlična priložnost, da praktikanti iz prve roke spoznajo delo profesionalnega prevajalca. V dogovoru z delodajalcem lahko praktikanti prevajalsko prakso podaljšajo za dodatne tri tedne pri istem ali drugem ponudniku prevajalskih storitev in to uveljavljajo namesto izbirnega predmeta (prav tako ovrednoteno s 6 KT).

Oddelek za prevajalstvo FF UL uspešno sodeluje z velikim naborom ponudnikov prevajalskih storitev tako iz javnega sektorja (npr. vladne službe in ministrstva s prevajalskim sektorjem, javna RTV-hiša) kot iz zasebnega, gospodarskega sektorja (prevajalska podjetja, prevajalske agencije, sodni tolmači, ponudniki podnaslavljalnih storitev, tiskovne agencije in žurnalistična podjetja, ponudniki turističnih, farmacevtskih in bančnih storitev, tuji jezikovni inštituti, obrtne zbornice in podobno). Prav tako vse od uvedbe praktičnega usposabljanja tesno sodelujemo s prevajalskimi službami v različnih evropskih institucijah, še posebej z Generalnim direktoratom za prevajanje pri Evropski komisiji in z Evropskim parlamentom.

Na začetku praktičnega usposabljanja je praktikantu dodeljen zunanji mentor, tj. mentor v izbrani delovni organizaciji. Zunanji mentor praktikanta seznanja z delovnim okoljem, mu dodeljuje vsakodnevne naloge, pomaga, svetuje, ga pri delu vodi in spodbuja. Praktikanti so ves čas praktičnega usposabljanja aktivno vključeni v delovni proces, saj lahko le tako spoznajo celoten potek dela, tj. od naročila prevoda do končne oddaje besedila. Posebej dragocene so sprotne povratne informacije o delu praktikanta, ki so izjemnega pomena za razumevanje celotnega prevajalskega procesa. V času praktičnega usposabljanja so poleg rednega prevajalskega dela praktikanti lahko vključeni tudi v izdelavo glosarjev in baz podatkov, poravnavo besedil in vnašanje besedil v pomnilnike prevodov, saj so se s tovrstnim delom spoznali že med študijem. Prav tako se jih lahko vključuje v druge oblike dela, ki so nujne za spoznavanje prevajalskega procesa.

Cilji praktičnega usposabljanja so, da praktikant na prevajalski praksi pri izbranem izvajalcu praktičnega usposabljanja, tj. ponudniku prevajalskih storitev, spoznava delovno okolje profesionalnega prevajalca, spoznava organizacijo in tehnološke postopke podjetja, opravlja vsakodnevne zadolžitve pod okriljem mentorja, praktično usposabljanje opravlja v timu profesionalnih prevajalcev, kjer pridobiva izkušnje praktičnega prevajalskega dela v realni situaciji in se izpopolnjuje v rabi najsodobnejših tehnoloških pripomočkov. Obenem spoznava vlogo in pomen vodenja in organiziranja delovnega procesa pri izbranem ponudniku prevajalskih storitev, vadi ustrezno komunikacijo s sodelavci in drugimi udeleženci delovnega procesa, zna svoje znanje uporabiti pri reševanju konkretnih nalog in problemov, se seznanja s poslovanjem in komunikacijskimi procesi med različnimi profili, se zaveda pomena varovanja osebnih in zaupnih podatkov ter pomena varnosti pri delu.

Med opravljanjem prevajalske prakse praktikant skuša integrirati na fakulteti pridobljeno znanje z dejanskim praktičnim delom, obenem pa v celotnem procesu usvajanja novih znanj in spretnosti veča svojo prevajalsko samozavest, kar je zagotovo temeljnega pomena za uspešno vključitev na prevajalski trg dela. Poleg tega delo v profesionalnem timu prevajalcev daje vpogled v dejansko delo profesionalnega prevajalca v realnem delovnem okolju. Med praktičnim usposabljanjem praktikant spoznava svoje dejanske kompetence in se tako začne zavedati, katere veščine so nujne za opravljanje prevajalskega poklica, kar je odlična osnova za uspešno nadaljnjo poklicno pot. Obenem med prevajalsko prakso lahko spozna potencialnega delodajalca, kar je nedvomno zaželeno pri iskanju poklicnih poti.

Praktično usposabljanje nadgrajuje tako teoretične kot praktične študijske vsebine in študentom že med študijem ponuja možnost povezovanja s potencialnimi delodajalci in delo z najsodobnejšimi prevajalskimi tehnologijami. Oddelek za prevajalstvo FF UL na ta način usposablja bodoče diplomante za potrebe slovenskega in mednarodnega prevajalskega trga dela.

Dosedanji odzivi praktikantov in delodajalcev so v veliki meri izrazito pozitivni, saj se oboji zavedajo koristnosti takšne prevajalske izkušnje. Iz oddanih poročil in dnevnikov prevajalske prakse je razvidno, da so praktikanti v večini primerov zelo zadovoljni s celotno organizacijo in izvedbo tega dela študijskih obveznosti. Prav tako je iz ocen in komentarjev zunanjih mentorjev o praktikantih in njihovem delu med prevajalsko prakso razvidno, da so večinoma zadovoljni z znanjem in kakovostjo praktikantovega dela. Vsako leto delodajalci, s katerimi sodelujemo, izražajo pripravljenost za sodelovanje tudi v prihodnje. Mnogi študenti po opravljeni študijski prevajalski praksi še naprej sodelujejo z izbranim delodajalcem, saj nemalokrat praktikanta po zaključenem študiju tudi zaposli.

Prevajalska praksa je nedvomno pomemben del pridobivanja in razvijanja specifičnih kompetenc, ki so usmerjene k večji zaposljivosti diplomantov. Model praktičnega usposabljanja v obliki študijske prevajalske prakse Oddelka

za prevajalstvo Filozofske fakultete v Ljubljani tako ponuja model dobre prakse tudi v širšem okolju, saj dejansko potrjuje uspešen prenos znanja iz teorije v prakso.

Literatura

[HIRCI](#), Nataša. 2016. Ključna vloga praktičnega usposabljanja v visokošolskem izobraževanju: kaj prevajalska praksa nudi bodočemu prevajalcu?. *Vestnik za tuje jezike* 8 (1). 23–40.

[Smernice EMT](#) (European Master in Translation).